

Αριθμός 3/2015
Το Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο
(κατά το άρθρο 100 του Συντάγματος)

ΣΥΓΚΡΟΤΗΘΗΚΕ από τους Δικαστές: Σωτήριο Ρίζο, Πρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας, ως Πρόεδρο, Αθανάσιο Κουτρομάνο, Πρόεδρο του Αρείου Πάγου, Νικόλαο Αγγελάρα, Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, Χρήστο Ράμμο, Γεώργιο Παπαγεωργίου - Εισηγητή, Μαργαρίτα Γκορτζολίδου, Ευαγγελία Νίκα, Συμβούλους της Επικρατείας, Ευφημία Λαμπροπούλου, Δήμητρα Μπουρνάκα, δ' αναπληρωματικό μέλος, (ελλειπόντων των τακτικών μελών και κωλυομένου του γ' αναπληρωματικού μέλους, Ανδρέα Ξένου, Αρεοπαγίτη), Χρυσούλα Παρασκευά, Μαρία Βαρελά, β' αναπληρωματικό μέλος (ελλειπόντων των τακτικών μελών και του αναπληρωματικού μέλους) Αρεοπαγίτες, ως μέλη και τη Γραμματέα Μαριάνθη Παπασαράντη, Προϊσταμένη της Διεύθυνσης της Γραμματείας του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Συνήλθε σε δημόσια συνεδρίαση, στο Κατάστημα του Συμβουλίου της Επικρατείας στις 8 Οκτωβρίου 2014, για να δικάσει την υπόθεση μεταξύ των:

ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ: 1) Γεωργίου Καρατζαφέρη του Ιωάννη, κατοίκου Καλλιθέας του Ν. Αττικής και 2) Πολιτικού κόμματος με την επωνυμία «ΛΑΪΚΟΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΣΥΝΑΓΕΡΜΟΣ», που εδρεύει στην Καλλιθέα του Ν. Αττικής, νόμιμα εκπροσωπούμενο, οι οποίοι παρέστησαν διά των πληρεξουσίων δικηγόρων τους: α)

Αριθμός 3/2015

Φίλιππα Σπυρόπουλου (Α.Μ. Δ.Σ.Α. 7310) και β) Γεωργίου Γεραπετρίτη (Α.Μ. Δ.Σ.Π. 2136).

ΚΑΘ' ΩΝ Η ΑΙΤΗΣΗ: 1) Γεωργίου Επιτηδείου του Αθανασίου, Ευρωβουλευτή του κόμματος με την επωνυμία «ΛΑΪΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ – ΧΡΥΣΗ ΑΥΓΗ», κατοίκου Παπάγου του Ν. Αττικής, ο οποίος παρέστη μετά του πληρεξουσίου δικηγόρου του Δημητρίου Παπαγρηγορίου (Α.Μ. Δ.Σ.Α. 5939) και 2) Πολιτικού κόμματος με την επωνυμία «ΛΑΪΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ – ΧΡΥΣΗ ΑΥΓΗ», νόμιμα εκπροσωπούμενου, το οποίο παρέστη διά του πληρεξουσίου δικηγόρου του Δημητρίου Παπαγρηγορίου (Α.Μ. Δ.Σ.Α. 5939).

Οι αιτούντες με την από 18-6-2014 αίτησή τους ενώπιον του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου, που κατέθεσαν κατά νόμο στο Γραμματέα του με αριθμό 6/18-6-2014, ζήτησαν όσα αναφέρονται στο αιτητικό της.

Ακολούθως ο Εισηγητής Γεώργιος Παπαγεωργίου, Σύμβουλος της Επικρατείας, ανέγνωσε την έκθεσή του.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τους πληρεξούσιους δικηγόρους των διαδίκων, οι οποίοι ανέπτυξαν και προφορικά τις προτάσεις τους.

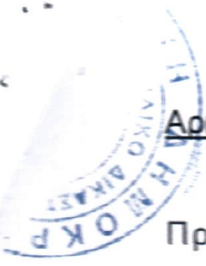
Μελέτησε τη δικογραφία
Σκέφθηκε σύμφωνα με το νόμο

1. Επειδή, με την υπό κρίση ένσταση οι ενιστάμενοι, Γεώργιος Καρατζαφέρης, υποψήφιος στις εκλογές της 25.5.2014 για την ανάδειξη μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με το συνδυασμό του κόμματος «ΛΑΪΚΟΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΣΥΝΑΓΕΡΜΟΣ» (ΛΑ.Ο.Σ.), καθώς και το εν λόγω κόμμα ΛΑ.Ο.Σ. προσβάλλουν: α/ την 1/2014 απόφαση της Ανώτατης Εφορευτικής Επιτροπής των εκλογών περί κατανομής των εδρών στους υποψήφιους συνδυασμούς και β/ την 686/2014 απόφαση του Πολυμελούς

ΟΣΟΦΘΗΚΕ
Παπαγεωργίου

A

Αριθμός 3/2015

Πρωτοδικείου Αθηνών, που δημοσιεύθηκε στις 12 Ιουνίου 2014, με την οποία ανακηρύχθηκαν οι επιτυχόντες από κάθε συνδυασμό Ευρωβουλευτές. Τις ανωτέρω αποφάσεις πλήσσουν οι ενιστάμενοι κατά το μέρος που με αυτές το δεύτερο ενιστάμενο κόμμα αποκλείσθηκε από την κατανομή των εδρών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις εκλογές της 25.5.2014 και, ως εκ τούτου, δεν ανακηρύχθηκε ως μέλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ο πρώτος ενιστάμενος, πρώτος σε σταυρούς προτιμήσεως υποψήφιος του συνδυασμού του εν λόγω κόμματος, λόγω μη συγκεντρώσεως από αυτό του, κατά το άρθρο 6 παρ. 5 του ν. 4255/2014 (Φ.Ε.Κ. 11 Α'), ελαχίστου ορίου 3% του συνόλου των εγκύρων ψηφοδελτίων στην Επικράτεια. Οι ενιστάμενοι προβάλλουν ότι η θέσπιση του εν λόγω ελαχίστου ορίου αντίκειται στο Σύνταγμα, ζητούν την αποδοχή του λόγου τούτου και, εν συνεχεία, τη μεταρρύθμιση των αποφάσεων αυτών με την περιέλευση μιας έδρας στο ενιστάμενο κόμμα και την κατάληψή της από τον πρώτο κατά σειρά σταυρών προτιμήσεως υποψήφιο αυτού Γ. Καρατζαφέρη, εις βάρος του δευτέρου καθ' ου η ένσταση κόμματος «ΛΑΪΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ – ΧΡΥΣΗ ΑΥΓΗ» και του μέλους του συνδυασμού του, Γεωργίου Επιτηδείου, πρώτου εκ των καθ' ων η ένσταση, ο οποίος, κατά την τελευταία φάση κατανομής των εδρών, κατέλαβε την τρίτη έδρα που κατά το ισχύον εκλογικό σύστημα αναλογεί στο εν λόγω κόμμα.

2. Επειδή, οι ενιστάμενοι, υπό τις ανωτέρω εκτεθείσες ιδιότητες (υποψήφιος και κόμμα), νομιμοποιούνται να ασκήσουν την κρινόμενη ένσταση (άρθρο 8 παρ. 2 εδ. β' ν. 4255/2014, ΑΕΔ 25/11, 37/1999). Απαραδέκτως, όμως, στρέφεται η ένσταση αυτή κατά του παραστάntος κόμματος «ΛΑΪΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ – ΧΡΥΣΗ ΑΥΓΗ», αφού, κατά το άρθρο 27 του Κώδικα περί Α.Ε.Δ. (ν. 345/1976, Φ.Ε.Κ. 146 Α' , όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 2479/1997, Φ.Ε.Κ. 67 Α'), τα κόμματα δεν νομιμοποιούνται παθητικώς στην εκλογική δίκη (Α.Ε.Δ. 33/2008, 50/1997). Περαιτέρω, η ένσταση έχει ασκηθεί εμπροθέσμως, εφ'

Αριθμός 3/2015

όσον κατετέθη στη Γραμματεία του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου στις 18.6.2014, ήτοι εντός της κατά το άρθρο 25 παρ. 1 του ν. 345/1976 δεκαπενθήμερης προθεσμίας από της δημοσίευσής, στις 12.6.2014, της περί ανακηρύξεως των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου 686/2014 αποφάσεως του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών. Τέλος, όπως προκύπτει από τις από 8.7.2014 και 9.7.2014 εκθέσεις επιδόσεως του δικαστικού επιμελητή Α.Ε.Δ. Δημητρίου Κουριδάκη, έχουν γίνει οι προβλεπόμενες από το νόμο κοινοποιήσεις (άρθρα 10, 27 και 29 παρ. 1 του ν. 345/1976, όπως τα δύο τελευταία άρθρα έχουν αντικατασταθεί με τις παραγράφους 1 και 2, αντιστοίχως, του άρθρου 1 του ν. 2479/1997).

3. Επειδή, με την κρινόμενη ένσταση προβάλλεται, ειδικότερα, ότι η, εφαρμοσθείσα για την έκδοση των προσβαλλομένων αποφάσεων, διάταξη του άρθρου 6 παρ. 5 του ν. 4255/2014, με την οποία θεσπίζεται για κάθε κόμμα ή συνδυασμό συνεργαζομένων κομμάτων ελάχιστο ποσοστό 3% επί του συνόλου των εγκύρων ψήφων ως προϋπόθεση για την κατάληψη έδρας μέλους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, είναι ανίσχυρη, ως αντίθετη προς τις διατάξεις του Συντάγματος που κατοχυρώνουν την αρχή της λαϊκής κυριαρχίας (άρθρο 1 παρ. 2 και 3), το δικαίωμα συμμετοχής στην πολιτική ζωή της Χώρας (άρθρο 5 παρ. 1) και την αρχή της ισότητας, υπό τις ειδικότερες εκφάνσεις της ισότητας της ψήφου, της ισότητας στο δικαίωμα του εκλέγεσθαι και της ισότητας ευκαιριών των πολιτικών κομμάτων (άρθρα 4 παρ. 1, 29 παρ. 1, 51 παρ. 3, 52 και 54 παρ. 1).

4. Επειδή, το Σύνταγμα, όπως προκύπτει από τις διατάξεις των άρθρων 1 παρ. 2 και 3, 29 παρ. 1, 51 παρ. 3, 52 και 54 παρ. 1 αυτού, δεν κατοχυρώνει ορισμένο εκλογικό σύστημα για την ανάδειξη αντιπροσώπων του εκλογικού σώματος, αλλά αναθέτει στον κοινό νομοθέτη να επιλέξει κάθε φορά το προσφορότερο και μάλλον ενδεδειγμένο από τις πολιτικές περιστάσεις εκλογικό σύστημα, υπό την επιφύλαξη της τηρήσεως των συνταγματικών

ΠΕΡΗΡΗΘΗΚΕ

Σπυριδίου

Α

Αριθμός 3/2015

αρχών αφ' ενός μεν της ισότητας του εκλογικού δικαιώματος, αφ' ετέρου δε της ίσης μεταχειρίσεως των πολιτικών κομμάτων και της παροχής σε αυτά ίσων ευκαιριών. Ειδικότερα, σύμφωνα με την πρώτη από τις αρχές αυτές (ισότητα του εκλογικού δικαιώματος), όλοι οι εκλογείς είναι ίσοι υπό την έννοια α) ότι κάθε εκλογέας έχει μία και μόνον ψήφο και δεν μπορεί να χορηγείται με το νόμο πολλαπλή ψήφος σε ορισμένη κατηγορία εκλογέων, β) ότι κάθε εκλογέας ψηφίζει σε μία και μόνον περιφέρεια και γ) ότι κάθε ψήφος έχει ίση νομική δύναμη (αρχή της ισοδυναμίας της ψήφου), ήτοι ότι η ψήφος κάθε εκλογέα ασκεί την ίδια επιρροή στην διαμόρφωση του εκλογικού αποτελέσματος υπό το ίδιο σύστημα κατανομής εδρών και υπό τις ίδιες συνθήκες (Α.Ε.Δ. 34/1999, 58/1995, 11-12/1994). Εξ άλλου, η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως των πολιτικών κομμάτων και της παροχής σε αυτά ίσων ευκαιριών αποτελεί θεμελιώδη αρχή του δημοκρατικού πολιτεύματος (Α.Ε.Δ. 11-12/1994).

5. Επειδή, στο άρθρο 6 του ν. 1180/1981 «περί εκλογής αντιπροσώπων εις την Συνέλευσιν των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (Ευρωπαϊκόν Κοινοβούλιον) ...» (Φ.Ε.Κ. 188 Α'), το οποίο αφορά στην κατανομή των εδρών των εν λόγω αντιπροσώπων, προστέθηκε, με το άρθρο έβδομο του ν. 2196/1994 (Φ.Ε.Κ. 41 Α'), παράγραφος 5, η οποία ορίζει τα εξής: «Κόμμα ή συνασπισμός συνεργαζόμενων κομμάτων που δεν συγκέντρωσε ποσοστό εγκύρων ψηφοδελτίων τουλάχιστον ίσο με το τρία τοις εκατό (3%) του συνόλου των εγκύρων ψηφοδελτίων, που έλαβαν σε ολόκληρη την επικράτεια τα κόμματα και οι συνασπισμοί συνεργαζόμενων κομμάτων, δεν δικαιούται έδρα αντιπροσώπου στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο». Σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση του ως άνω ν. 2196/1994, η εν λόγω ρύθμιση, ανάλογη της οποίας ισχύει και για τις εθνικές εκλογές (άρθρο 3 ν. 1907/1990, Φ.Ε.Κ. 55 Α' και ήδη άρθρο 5 ν. 3231/2004, Φ.Ε.Κ. 45 Α'), συμπορεύεται και με πρόσφατο -τότε- ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (Α3-0381/92 από 10.3.1993, C 115),

Αριθμός 3/2015

με το οποίο «τα κράτη – μέλη προτρέπονται να υιοθετήσουν αναλογικό σύστημα εκλογής ευρωβουλευτών, με δυνατότητα ορισμού ελαχίστου ορίου ψήφων για να δικαιωθούν έδρας, που μπορεί να κυμαίνεται από 3% έως και 5% των εγκύρων ψήφων». Ως προς το τελευταίο αυτό ζήτημα, η από 20.9.1976 Πράξη των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων «περί εκλογής αντιπροσώπων με καθολική, άμεση ψηφοφορία» (ΕΕ L 278), όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση του Συμβουλίου της 25.6.2002 και 23.9.2002 (ΕΕ L 283), ορίζει, στο άρθρο 1, ότι «επιτρέπεται η θέσπιση ... κατωτάτου ορίου για την κατανομή των εδρών, το οποίο δεν δύναται να υπερβαίνει, σε εθνικό επίπεδο, το 5% των εκπεφρασμένων ψήφων», ενώ, ειδικά για τις εκλογές του έτους 2014, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, με το Ψήφισμά του της 22ας Νοεμβρίου 2012 [2012/2829(RSP)], εκάλεσε τα κράτη – μέλη να θεσπίσουν στο εκλογικό τους δίκαιο «πρόσφορα και αναλογικά όρια» για την κατανομή των εδρών. Τέλος, με το ν. 4255/2014 καταρτίσθηκε νέο θεσμικό πλαίσιο για την εκλογή των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, επαναλήφθηκε, όμως, με το άρθρο 6 παρ. 5 αυτού, η προπαρατεθείσα ρύθμιση του άρθρου 6 παρ. 5 του ν. 1180/1981.

6. Επειδή, η διάταξη του άρθρου 6 παρ. 5 του ν. 4255/2014, με την οποία θεσπίζεται, για κάθε κόμμα ή συνασπισμό συνεργαζομένων κομμάτων, η συγκέντρωση ενός ελαχίστου ποσοστού 3% εγκύρων ψήφων σε όλη την επικράτεια ως προϋπόθεση για την κατάληψη έδρας μέλους στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, δεν περιορίζει την ελεύθερη και ανόθευτη εκδήλωση της λαϊκής θελήσεως, ως έκφραση της λαϊκής κυριαρχίας και δεν αντίκειται στην αρχή της ισοδυναμίας της ψήφου ή σε οποιαδήποτε άλλη από τις ως άνω συνταγματικές αρχές που επικαλούνται οι ενιστάμενοι. Και τούτο διότι, ο ν. 4255/2014, με την εν λόγω ρύθμιση, εθέσπισε, κατά τρόπο αντικειμενικό και απρόσωπο, το ως άνω ελάχιστο όριο, απέβλεψε δε – όπως συνάγεται και από το άρθρο 3 παρ. 1 του νόμου αυτού (το οποίο

Αριθμός 3/2015

αναγνωρίζει δικαίωμα υποβολής προτάσεως υποψηφίων για κατάληψη έδρας μέλους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου μόνο σε κόμματα ή συνασπισμούς κομμάτων και όχι σε ατομικώς ορισμένα πρόσωπα) – στην αποφυγή καταθρυμματισμού των πολιτικών δυνάμεων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στην εντεύθεν αποτελεσματική διασφάλιση της λειτουργικότητας αυτού για την επίτευξη του κυρίου σκοπού του, ήτοι της συνεχώς στενότερης συνεργασίας των ευρωπαϊκών λαών (βλ. Α.Ε.Δ. 34/1999, 58/1995), εν όψει, μάλιστα, της, μετά τη Συνθήκη της Λισαβώνας, αναβαθμίσεώς του έναντι της Επιτροπής και του Προέδρου της (όπως ειδικότερα αναφέρεται και στο προπεριγραφέν από 22.11.2012 Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου). Για τους αυτούς δε ως άνω λόγους, η εξάρτηση της εκλογής υποψηφίου ορισμένου κόμματος ως μέλους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου από ένα ελάχιστο αλλά, εν όψει του ως άνω επιδιωκόμενου σκοπού, εύλογο - όπως είναι το ποσοστό 3% - όριο ψήφων του κόμματος αυτού στην όλη επικράτεια δεν αντίκειται ούτε στην προμνησθείσα συνταγματική αρχή της ίσης μεταχειρίσεως των πολιτικών κομμάτων και της παροχής σε αυτά ίσων ευκαιριών (βλ. Α.Ε.Δ. 11-12/1994). Επομένως, η θέσπιση, με το άρθρο 6 παρ. 5 του ν. 4255/2014, του ως άνω ποσοστού (3%) ως ελαχίστου ορίου για την εκλογή μέλους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, από τα μετέχοντα στην εκλογική διαδικασία κόμματα, εις ουδεμία συνταγματική διάταξη ή αρχή αντίκειται. Συνεπώς η κρινόμενη ένσταση, με την οποία προβάλλονται τα αντίθετα, είναι απορριπτέα ως αβάσιμη.

7. Επειδή, κατόπιν τούτων, σύμφωνα με το άρθρο 22 παρ. 3 του Κώδικα περί Α.Ε.Δ., πρέπει να επιβληθεί συμμέτρως στους ενισταμένους η δικαστική δαπάνη των καθ' ων, οι οποίοι παρέστησαν κατά τη συζήτηση της υποθέσεως με κοινό δικηγόρο, ανερχομένη στο ποσόν των χιλίων οκτακοσίων (1.800) ευρώ. (βλ. Α.Ε.Δ. 24/2013).

Αριθμός 3/2015

Δια ταύτα

Απορρίπτει την ένσταση και
Επιβάλλει στους ενισταμένους, συμμέτρως, την δικαστική
δαπάνη του Γεωργίου Επιτηδείου και του πολιτικού κόμματος με
την επωνυμία «ΛΑΪΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ – ΧΡΥΣΗ ΑΥΓΗ», η οποία
ανέρχεται συνολικώς στο ποσό των χιλίων οκτακοσίων (1.800)
ευρώ.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα στις 13 Νοεμβρίου
2014.

Ο Πρόεδρος

Σωτήριος Ρίζος

Η Γραμματέας

Μαριάνθη Παπασαράντη

Και δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στις 24
Φεβρουαρίου 2014.

Ο Πρόεδρος

Αθανάσιος Κουτρομάνος

Η Γραμματέας

Μαριάνθη Παπασαράντη

